

Självutvärdering av forskning vid Institutionen för pedagogiskt arbete

BAKGRUND

I modellen för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling vid Högskolan i Borås genomförs cykliskt återkommande utvärderingar av forskningsaktiviteter och forskningsutveckling vid de olika forskningsenheterna med fastställda bedömningskriterier.

Dessa bedömningskriterier härrör från *Handläggningsordning för utvärdering och utveckling av forskning vid Högskolan i Borås* (dnr 900-19) och redovisas nedan. Kriterierna utgår från SUHF:s gemensamma ramverk för lärosätenas kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning. Den enhet som undersöks benämns i kriterierna undersökningsenhet (UE), en akronym som även används i föreliggande självutvärdering med avseende på forskningsenheten Pedagogiskt arbete.)

Bedömningskriterier för utvärdering av forskning vid Högskolan i Borås

○ *Forskningsmiljö*

Det finns en aktiv och fungerande forskningsmiljö som också främjar jämlikhet och hållbarhet. Det inkluderar adekvat sammansättning av kompetenser, god kompetensförsörjning samt god möjlighet till meritering och kompetensutveckling.

○ *Forskning*

Forskningen är relevant och har genomslag i forskarsamhället.

○ *Samverkan*

Det sker en adekvat ömsesidig samverkan avseende forskning med det omgivande samhället.

○ *Utbyte mellan utbildning och forskning*

Det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

○ *Utveckling och strategi*

Det sker kontinuerlig utveckling avseende både forskning och forskningsmiljö. Det finns relevanta och tydligt framarbetade forskningsstrategier som understödjer utveckling och förnyelse.

SJÄLUTVÄRDERINGSPROCEDUR

Akademichefen vid Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT, utsåg i november 2021 professor emerita Lisbeth Åberg-Bengtsson till projektledare för den självvärdering av forskningen vid Institutionen för pedagogiskt arbete som bland annat ska utgöra underlag för bedömargruppens arbete. Självvärderingsdokumentet har skrivits utifrån information från forskargrupsledare, projektledare, andra seniora forskare, personer i ledningsgrupper, controllers, uppgifter i skriftliga dokument samt uppgifter tillgängliga på UEs webbsidor. Bibliometriska data har tillhandahållits av personal vid högskolans bibliotek. Dokumentet är organiserat i enlighet med den mall som centralt tagits fram enligt fastställda riktlinjer.

DENNA RAPPORT

Denna rapport är ordnad i åtta huvudavsnitt enligt mall:

1. UTVÄRDERINGSENHET	2
2. FORSKNINGSPROFIL	3
3. FORSKNINGSMILJÖ	5
4. PRODUKTIVITET OCH GENOMSLAG	11
5. SAMVERKAN	14
6. UTBYTE MELLAN UTBILDNING OCH FORSKNING	15
7. UTVECKLING OCH STRATEGI	16
8. DISKUSSION OCH AVSLUTANDE SAMMANFATTNING	17

Underavsnitten utgörs dels av sådana som anges mallen, dels av sådana om tillagts för att ytterligare strukturera vissa avsnitt.

1. UTVÄRDERINGSENHET

1.1 Forskningsområdet Pedagogiskt arbete

Pedagogiskt arbete som forskningsområde såsom det är definierat vid UE inbegriper och bidrar med kunskap om lärande och utveckling, social rättvisa och samhällelig förändring. Forskningen kan bäst beskrivas som professions- och praktknära då den tar sin utgångspunkt i frågeställningar som primärt genereras ur aktuella problem i pedagogiska verksamheter, men den kan även inbegripa historiska aspekter. Inom disciplinen ryms med andra ord, forskning om det pedagogiska arbetets förutsättningar samt såväl allmänpedagogiska som ämnesdidaktisk, sociologiska och arbetsvetenskapliga frågor riktade mot olika stadier inom utbildningsväsendet.

Institutionen för pedagogiskt arbete beskriver att forskningen behandlar frågeställningar angelägna för pedagogiska praktiker, professioner och verksamheter samt hur den syftar till att problematisera utbildning och pedagogisk yrkesverksamhet relativt forskning om lärarprofession, undervisning, inkludering i lärandemiljöer och hållbarhet i utbildning. Forskningen tar även upp frågor om rättvisa via begrepp som genus, etnicitet, klass, ålder och funktionalitet och omfattar dessutom studier kring kunskapspolitik och utbildningsreformer.

1.2 Kontaktperson för rapporten

Lisbeth Åberg-Bengtsson

2. FORSKNINGSPROFIL

2.1 *Beskrivning av utvärderingsenhetens historik och organisatoriska utveckling, inklusive nuvarande organisationsstruktur*

Tidigare återfanns den utbildningsvetenskapliga forskningen vid högskolan under en enda sammanhållande miljö inom den dåvarande Institutionen för pedagogik. I den omorganisation som genomfördes 2014 ersattes denna institution med tre sektioner: en för *lärarutbildning*, en för *förskolläraryt utbildning* samt en för *pedagogisk utveckling och forskning*. Samtliga sorterade under Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT. Efter tre år slogs de båda förstnämnda sektionerna under 2017 samman till *Sektionen för lärarutbildning* (FöLu) medan *Sektionen för pedagogiskt utveckling och forskning* (PUF) behölls oförändrad.

Utifrån en bakgrundanalys som gjordes 2020 främst med utgångspunkt i två vid den tidpunkten aktuella rapporter som tagits fram vid akademien, föreslogs en organisationsförändring, då man såg ett behov av att samordna verksamheten för att stärka den utbildningsvetenskapliga miljön som helhet inom både utbildning och forskning. Med den dåvarande organisationen riskerades att chefsuppdrag knutna till specifika utbildningsområden inom FöLu medförde att arbetet för en komplett akademisk miljö hamnade i skuggan, konstaterades det bland annat. Svårigheter att ytterligare meritera sig, vilket hade lett till att det under senare år skett ett tapp av disputerade som varit docenter eller stått nära en sådan utnämning, var ett annat aber.

Efter beslut av akademichefen inrättades 1 juni 2021 en ny organisatorisk struktur som innebar att all den utbildningsvetenskapliga verksamheten samlades under Institutionen för pedagogiskt arbete (IPA). Denna mera sammanhållna inre organisationen har som mål att underlätta att inom högskolan bygga en gemensam, stark och komplett miljö för utbildningsvetenskap. Som en väsentlig del i detta arbete nämns ambitionen att på sikt erhålla eget forskarutbildningstillstånd samt att utifrån ett helhetstänkande stärka och synliggöra forskningsanknytningen av all undervisning på såväl grundnivå som avancerad nivå. Man vill även i den nya organisationen skapa gemensamma och fördjupade profilområden. Institutionens ledning med en prefekt kompletteras med tre proprefekter med inriktning mot respektive *forskning och forskarutbildning, samverkan* samt *utbildning*. Efter den tidigare indelningen i studierektorsområden samlas nu medarbetare från olika inriktningar under en ansvarig prefekt eller chef. De tre områdena är inte tänkta att vara separerade utan skall vara väsentliga för all pedagogiskt verksamhet.

Vid en sammanställning för drygt ett decennium sedan (2010) hade den dåvarande Institutionen för pedagogik tre heltidsanställda och en deltidsanställd professor, fyra docenter samt sex gästprofessor. Vidare fanns 35 lektorer. Inom ramen för Lärarutbildning och pedagogiskt yrkesverksamhet återfanns fyra inbördes relaterade inriktningar som då konstituerade ämnet pedagogiskt arbete. Inriktning: *mot lärarutbildning och lärares arbete; mot skolämnenas didaktik; mot förskola, förskoleklass och fritidshem; mot inkludering och exkludering i pedagogisk verksamhet; mot förskolans, förskoleklassens och fritidshemmets verksamhet*. Inom dessa verksamheter, som var och en leddes av en professor, diskuterades exempelvis forskning, projektansökningar och utbildningsfrågor. Då inriktningarnas fokus och innehåll överlappade varandra ledde detta till ett tätt samarbete mellan institutionens

professorer. Regelbundet inbjöds samtliga lärare och forskare till gemensamma schemalagda seminarier där gäster från andra lärosäten eller egna medarbetare presenterade sin forskning och/eller tog upp aktuella ämnen till diskussion.

I dagsläget är sex professorer och elva docenter anställda vid UE. Av professorerna är två tjänstlediga (en av dessa för att vara verksam som pro-prefekt för forskning och forskarutbildning vid UE). Två av docenterna är tjänstlediga för chefsuppdrag (en som prefekt vid UEs institution och en som chef vid den akademi som EU tillhör). Ytterligare en docent är tjänstledig till 75% och genomför forskningsprojekt på 25%, en annan är anställd med 50% vid UE. Som förstärkning av forskningsmiljöerna är i skrivande stund två gästprofessorer knutna till UE. Lektorerna (docenter borträknade) är ett drygt trettiotal och minst en adjunkt har forskarutbildning avslutad med licentiatexamen. Över en dryg tioårsperiod kan således konstateras att en kompetenshöjning sedd i ljuset av antal seniora forskare främst visar sig i antalet docenter medan rekrytering av professorer stigit mera blygsamt.

Den vetenskapliga basen relaterar främst till områdena *barn-förskola-samhälle*, *social rättvisa och inkludering i utbildning*, *högre utbildning* och *ämnedidaktik*. Forskning och seminarier inom UE är organiserade utifrån fem forskningsmiljöer enligt högskolans policy kallade forskargrupper, som här kortfattat introduceras för att ge en övergripande bild av forskningsverksamheten. Forskargrupperna är inte exklusivt begränsande utan medarbetarna kan vara och är i praktiken i flera fall involverade i mer än en sådan. Närmare beskrivningar av kompetenser och aktiviteter återkommer under senare rubriker.

Early Childhood Education (ECE) samlar lektorer, adjunkter och doktorander med intresse för frågor som rör olika aspekter av yngre barns utbildning.

Högre utbildning praxis och politik (Hupp) tar övergripande utgångspunkt i en tvärdisciplinär vetenskaplig bas av teoretiska och metodologiska frågor, vilket är tänkt att öppna för kritiska diskussioner om pedagogiska problemområden, forskningsfrågor, metoder och resultat.

Forskargruppen *Justice, Education & Didactics (JEDi)* innefattar forskare som är intresserade av att tillsammans fördjupa sig i problematiken kring rättvisa i skolan.

Forskare inom och lärare i *SO, NO och matematik* med ett intresse för att tillsammans utveckla forskningen inom ämnedidaktik är samlade i forskargruppen SONOMA.

Språk- och litteraturredidaktik (SPLITT) har ansökt om att få bilda en forskargrupp under ledning av en vid årsskiftet anställd professor.

2.2 Speciella förutsättningar och faktorer som bör beaktas vid utvärderingen

Utöver ovanstående beskrivning av den nyligen implementerade omorganisationen och dess förväntade fördelar kan tilläggas att UE har en forskningstradition och forskningskultur som sträcker sig långt bakåt i tiden. De forskningsinriktningar som finns inom de nuvarande grupperingarna har tydliga förankringar i de forskningsinriktningar som återfanns redan vid den tidigare Institutionen för pedagogik. Områdena är emellertid vid en jämförelse inte stelbent identiska med dem som var etablerade exempelvis 2010 utan en vidareutveckling har även ägt rum. Forskningskulturens gemensamma rötter torde dock lättare såväl bevaras som breddas i en sammanhållen organisation som den nu implementerade.

Medelstilledningen till forskningsmiljön är dock inadekvat i relation till infrastruktur, investeringar och finansiering. Via utbildning vid institutionen genereras medel som kommer andra områden inom akademien och högskolan till godo. Dessutom fördelas grundforskningsanslaget lika över akademins institutioner så att högskolans största institution får samma basanslag som mindre institutioner med exempelvis hälften så många anställda och hälften så stort intjänande (HST och HPR), vilket givetvis inte gynnar strävandena att åstadkomma en expanderande forskningsmiljö.

3. FORSKNINGSMILJÖ

3.1 Beskrivning av kompetenser i forskningsmiljön, möjligheter till meritering och kompetensutveckling inom UE.

I avsnittet ovan om UEs historiska utveckling kan tillgången på forskarutbildade medarbetare i dagsläget avläsas. Nedan följer i två underavsnitt en närmare beskrivning av hur kompetenserna fördelas och kommer till uttryck i forskningsarbetet samt hur möjligheter till meritering och kompetensutveckling inom UE ser ut.

3.1.1 Kompetenser i forskningsmiljön

UEs medarbetare är samlade i fem forskargrupper som vekar under gemensamma teman. Samtliga konstellationer innehåller seniora forskare, lektorer, adjunkter och doktorander. Detta avsnitt ger en presentation av de fem grupperingarna. Genomgången torde ge en god uppfattning om bredd och djup av kompetenser i forskningsmiljön och tillsammans med övriga underavsnitt bidra till en samlad bild.

Forskargrupperna presenteras i alfabetisk ordning utifrån akronymerna ECE, Hupp, JEDi, SONOMA och SPLITT:

Earl Childhood Education. Inom forskargruppen ECE med dess intresse för frågor som rör olika aspekter av yngre barns utbildning finns en bred erfarenhet av utvecklingsarbete och praktisknära forskning inom förskola och grundskolans tidiga år. Närmare bestämt riktas sökarmotivet mot:

- Yngre barns utveckling, meningsskapande och läroprocesser
- Yngre barns utbildning, socialisation och omsorg, samt undervisning av dessa barn
- De professioner som är verksamma i förskola/skola och deras samverkan med det omgivande samhället samt lärarutbildning mot förskolan och skolans tidigare år
- Utbildningssystem, villkor och policy rörande förskola och skolans tidigare år

Forskargrupsledare är en docent med lång forskningserfarenhet och med en under senare år i sina många publikationer alltmer uttalad inriktning mot förskola, förskolläroinläring och förskolans villkor. Den biträdande ledaren har bred forskningserfarenhet inom det förskolepedagogiska området. Från januari 2022 ingår i forskargruppen även en gästprofessor med fokus på språk och flerspråkighet inom förskoleområdet. Två av lektorerna har i sina avhandlingsarbeten (2013 respektive 2019) riktat strålkastarljus mot naturorienterade frågor inom förskoleundervisning och utgör betydelsefulla kompetenser inom ett underbeforskat fält. Ett

annat exempel på publikationer inom ECE med tydlig bärighet på gruppens centrala intresse-
sfär är en licentiatavhandling om pedagogers guidning av barns intresse i förhållande till för-
skolans målstyrning (2017). Tillsammans har forskargruppens deltagare rik erfarenhet av
olika metodologiska och teoretiska perspektiv samt olika typer av dataproduktion och analys-
modeller.

Högre utbildning praxis och politik. Forskargruppen Hupp tar med en tvärvetenskaplig
utgångspunkt sin bas i teoretiska och metodologiska frågor hemmahörande i pedagogik,
pedagogiskt arbete, didaktik, filosofi, psykologi och sociologi. Detta är tänkt att öppna för
kritiska diskussioner om pedagogiska problemområden, forskningsfrågor, metoder och
resultat. Arbetet inom Hupp beskrivs utifrån två linjer:

- Den ena linjen hänför sig till kritiska frågor om den högre utbildningssektorns
successiva omvandling. Frågorna knyter an till teorier om 'global' kunskapsekonomi
och 'New Public Management' och till senare års nationella utbildningspolitiska
strömningar. Specifikt fokus läggs på forskningsfrågor om policy, institutionella
förändringar, akademiskt arbete och legitimitet samt profession.
- Den andra berör forskningsfrågor som knyter till högskolepedagogiskt utvecklings-
arbete. Den högskolepedagogiska forskningen innefattar frågor om lärande relativt
individ, kultur och kontext samt lärar-, lednings- och studentperspektiv.

Gruppen leds av en docent med bred internationell nätverks- och forskningserfarenhet. Ett
antal professorer och docenter ingår i grupperingen som således har omfattande forsknings-
kompetens och gedigen produktion av inte minst internationella publikationer.

Justice, Education & Didactics. Forskargruppen JEDi innefattar forskare som är intresse-
rade av att tillsammans fördjupa sig i problematiken kring rättvisa i skolan och som har
följande frågor som vägledande för sitt arbete och sin inriktning:

- Hur ser förutsättningarna ut för social och epistemisk rättvisa i undervisning och
skolsystem och hur skapas sådana förutsättningar?
- Politiska och kulturella förändringar påverkar utbildning – vilka utmaningar medför
detta för dem som arbetar eller studerar i utbildningsorienterade praktiker?
- Hur kan olika utbildningsaktörers kritiska kapacitet ökas?
- Vilka möjligheter och hinder finns för konstruktiv praktikinära samverkan?

Med andra ord kan JEDi:s övergripande syfte beskrivas som att man vill göra skillnad inom
utbildningssektorn. Gruppen leds av en professor vars forskningsområde hör hemma inom
utbildningssociologi. Som exempel på forskning inom gruppen kan nämnas en publikation
inom ramen för Pedagogy, Education, and Praxis (PEPs) internationella nätverk (se nedan om
nätverk) om hur förändrade kulturella, sociala, politiska och materiella förutsättningar för
praxis och praxisutveckling i olika nationella kontexter påverkar olika utbildningspraktiker.

SO, NO och matematik. Forskare inom och lärare i samhälls- och naturorienterade ämnen
samt matematik med ett intresse för att tillsammans utveckla forskningen inom ämnes-
didaktik, det vill säga läran i konsten att undervisa i ett ämne från förskola till högre utbild-
ning, är samlade i forskargruppen SONOMA. Gruppens mål är att vara en brygga mellan
ämnesteorin och lärande för att möjliggöra gränsöverskridande forskning och samarbeten

baserade på konstruktiv dialog mellan olika ämnestraditioner. Ytterligare en ambition är att främja gemensamma forskningsansatser såsom sociala och naturvetenskapliga perspektiv på hållbar utveckling, minoritetsfrågor i utbildning, samt breddad rekrytering för att stärka högskolans ansvar att göra skillnad. Forskargruppen leds av två docenter och inom gruppen bedrivs såväl ämnesdidaktisk forskning som ämnesforskning i historia, religion, samhällsvetenskap, biologi, fysik, kemi och matematik. Som exempel på gruppens ämnesdidaktiska forskning kan nämnas studier av hur kristendomen förmedlas i läromedelstexter för gymnasieskolan och en doktorsavhandling om biologisk mångfald i läroböcker i biologi. Medlemmarnas ämnesforskning är central inom gruppen och finns utgiven i välrenommerade ämnestidskrifter något som ger viktigt stöd till högskolans ämnesdidaktiska forskning.

Språk- och Litteraturredaktik (SPLITT) är en forskargrupp i varande under ledning av en i vid årsskiftet nyanställd professor. Gruppen utgör en mångvetenskaplig ämnesdidaktisk miljö och består av lektorer, adjunkter och doktorander med intresse för frågor av betydelse för lärande av och undervisning i språk och litteratur. Tillsammans har medlemmarna rik erfarenhet av olika teoretiska och metodologiska perspektiv samt olika typer av dataproduktion och analysmodeller. Forskningen är praxisinriktad och ämnesövergripande och gruppen har ett väl fungerande samarbete med yrkesverksamma lärare på olika utbildningsstadier från förskola till universitet.

3.1.2 *Möjligheter till meritering och kompetensutveckling inom UE.*

I likhet med de flesta akademiska miljöer tilldelas forskarutbildad personal vid UE forskningstid i sina anställningar. Även adjunkter kan beviljas forskningstid vid behov. I normalfallet gäller 10, 20 och 30 procent för respektive lektorer, docenter och professorer, därtill kommer kompetensutvecklingstid som närmare berörs under en senare rubrik. Pro-prefekten för forskning kan utöver normalfallet anslå särskild tid för forskning med syfte att bistå främst lektorers meritering för docentkompens. Denna möjlighet, som ibland nämns karriärkontrakt, är tidsbegränsad och dokumenteras genom en forskningsplan som dels ligger till grund för tilldelning av tid, dels ska följas upp när tilldelad tid avslutas. UEs mest seniora och välmeriterade professor har anslagen tid för att i mentorskap stödja publikationer och meritering.

3.2 *Beskrivning av forskningsutrustning och infrastruktur*

UE har inget egentligt behov av större investeringar i infrastruktur och laborationsmiljöer utan det handlar snarare främst om normal tillgång till datorer och programvara samt gängse stöd från IT-service. UE ansvarar inte för någon centrumbildning inom HB. En nu pensionerad professor var däremot fram till augusti 2021 biträdande föreståndare för Centrum för hållbart samhällsbyggande (CHS), som gärna ser att någon av UEs forskare axlar manteln att medverka i CHS för att man centralt inte ska ”tappa den sociala biten”.

3.3 Beskrivning av forskningsseminarier

Högre seminariet samlas sista onsdagen varje månad. Seminariet behandlar frågor relevanta för hela Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT och berör aktuell pedagogisk forskning av särskild relevans för forskare och lärare. Dess verksamhet ombesörjs av senior-kollegiet (dvs. kollegiet för docenter och professorer). Var och en av UEs fem forskargrupper ansvarar varje termin för ett seminarietillfälle. Via inbjudna gäster lyfts angelägna vetenskapliga frågor och diskussioner. Sammankallande är den av IPAs professor som har verkat längst vid institutionen.

Forskargruppen *ECE* möts för seminarier på bestämda datum fyra till fem gånger per termin. Vid dessa diskuterar och granskar deltagarna kritiskt texter (manus, abstracts, projektidéer, m.m.). Andra inslag kan till exempel vara teoretiska, metodologiska, begreppsliga och forskningsetiska diskussioner eller presentation av och diskussion om pågående och avslutade studier. Någon gång per termin inbjuds en eller flera externa gäster. *Hupp*-gruppen beskriver sig ha en öppen och inkluderande seminarkultur med ett gemensamt mål att fördjupa forskningsarbetet. Vid seminarietillfällena presenteras deltagarnas arbetsprojekt, arbetsmanus eller forskningsproblem på vilka gruppen ger kritiska synpunkter och förslag. *Hupp* sammankallar projektledarna varannan torsdag. Forskargruppen *JEDi* har sina seminarier tredje tisdagen varje månad. Vid mötena läses egna och andras texter och ofta görs gemensamma analyser av en variation av material. *SONOMA* träffas sedan starten 2021 en gång i månaden. De har initierat samarbeten inom gruppen för att stärka gruppens ämnesöverskridande profilering mot ämnesdidaktik och planerar att under 2022 gemensamt påbörja dels en antologi/temanummer, dels en vetenskaplig debattartikel.

Nätverket för litteraturundervisning, litteraturförståelse och läsning *LittNät* (se nedan om nätverk) anordnar för närvarande två seminarier per termin, då såväl forskare från nätverkets intressesfär vid Högskolan i Borås som forskare från andra lärosäten kan presentera sin forskning.

3.4 Beskrivning av UEs akademiska nätverk och samarbeten

Enligt instruktionerna ska forskningssamarbeten och publikationer, forskarmobilitet och utbyten vid UE redovisas här. Då publiceringar mera generellt återkommer under punkt 4 samt i två bilagor, begränsas det som tas upp längre ner i detta avsnitt till sådana publiceringar som skett inom olika samverkansarenor.

Vid UE sker internationell nätverkan inom exempelvis *European Educational Research Association* (EERA) och dess konferens ECER, *European Early Childhood Education Research Association* EECERA, *Nordic Research Association* (NERA), *Early Mathematics Learning and Awareness* (EMLA) samt vid ett antal andra vetenskapliga konferenser. Samverkan finns även inom ramen för *Ethnography and Education International*. UE har deltagare i det internationella forskningsnätverket *Pedagogy, Education and Praxis* (PEP) med medlemmar från universitet i norra Europa, Sydamerika, Australien och Nya Zeeland. PEP-nätverket har varit "en draghjälp" vid forskares resor inom PEP till Australien men också till olika platser i Europa. UE är med i ett internationellt nätverk om praktikteori mellan Sverige, Nya Zeeland och Australien om yngre barns matematiska lärande samt i *Nordic Early Literacy* (NEL) och *Language Immersion Network for Early Childhood* (LINEC). UEs

forskare deltar i tre nätverk inom området religionsdidaktik *International Academy of Practical Theology* (IAPT), *International Seminar on Religious Education and Values* (ISREV), *Nordic Network of Theology and Practice*. Ytterligare kan nämnas forskargruppen ECEs samarbeten med en rad lärosäten i Sverige, övriga Norden och Baltikum samt med University of Toronto (Ontario Institut for studies in Education).

Inom Sverige finns/har nyligen funnits samarbete inom bland annat nätverk för förskoleforskning, *Barnkulturforskning i Göteborg* (BIG), *Centrum för konsumtionsforskning* (CFK) vid Göteborgs universitet, *Musik i förskolan* (CUL-tema i estetik), *Innovation, forskning och utveckling i skola och förskolas* (IFOUS) inkluderande lärmiljöer och inom ett av *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* (IFAU) externfinansierat projekt mellan UE och Göteborgs universitet. Dessutom kan redovisas deltagande i ett forskningsnätverk om migration och etnicitet *Migration and Ethnicity Research Gothenburg University* (MERGU) och ett forskningssamarbete om religion i förskolan med Karlstads och Stockholms universitet.

När det gäller samverkan inom HB återfinns *Nätverket för litteraturundervisning, litteraturförståelse och läsning* (LittNät), som är ett nystartat samarbete mellan UE och Bibliotekshögskolan med programansvariga för det tvärvetenskapliga magisterprogrammet i litteraturpedagogik som ledare. Nätverket intresserar sig för frågor som rör läsning i vid mening och har ett specifika fokus på litteratur och läsning. Ambitionen är att bygga upp en forskargrupp i anslutning till detta program inom ett nätverk för litteraturundervisning, litteraturförståelse och läsning, dit såväl forskare som andra välkomnas. Nätverket består inte enbart av forskare och lärare från UE och BoI utan även av bibliotekarier från högskolans bibliotek. Hur LittNäts relation till grupperingen Språk, kommunikation och litteratur (SPLITT), som ansöker om att få bilda en forskargrupp, kommer att se ut är i skrivande stund inte klarlagt.

Vid HB finns ett antal centrumbildningar. En numera pensionerad professor var aktiv som biträdande föreståndare för Centrum för Hållbart Samhällsbyggande (CHS) från 2016 till augusti 2021. Hans roll var bland annat att bidra med en del vetenskapliga perspektiv på både utbildning och forskning inom området och mer specifikt på sociala aspekter på byggande och boende. UEs medverkan i CHS renderade flera rapporter om exempelvis ett socialt hållbart Borås och inkluderande medborgarskap med samarbeten med andra västsvenska lärosäten och extern finansiering från flera håll (t.ex. Vinnova och Västra Götalandsregionen).

UEs medarbetare publicerar tillsammans med forskare från Sverige och andra länder inom och utom tidigare nämnda nätverk. Samverkan finns även kring *Oxford Research Encyclopedia* och ECERs bokserie om *Transdisciplinary Perspectives in Education Research*, som nu har sin tredje volym i tryck. Andra exempel är publikationer tillsammans med forskare från *Campus Iberus* i norra Spanien och södra Frankrike. Sampublicering och pågående gemensamma studier finns med forskare vid *GU*, *Chalmers*, *Åbo Akademi*, *Eawag* (Schweiz) och *Bangor University*. Dessutom skrivs publikationer gemensamt inom ramen för forskningsprojekt där flera institutioner vid HB ingår (se vidare nedan under rubrik 4).

3.5 Beskrivning av hur UE stödjer utveckling av jämlikhet och hållbar utveckling inom forskningsmiljön

I detta avsnitt skall enligt anvisningarna exempelvis tillgång till utbildning på forskarnivå och finansiering, utbyten, gästforskare, gästdoktorander, akademiska samarbeten, forskarledning forskningsinfrastruktur, sammansättning av nödvändiga forskningskompetenser samt möjligheter till meritering och kompetensutveckling granskas.

I en utredande rapport (Dnr 871-20) framtagen av en av UEs professorer såsom ett led i förutsättningar för forskarutbildning presenteras en försörjningsplan över en hur en stabil bas av senior kompetens för en livaktig och stark forskarmiljö över tid skulle kunna åstadkommas. Enligt denna plan bör UE fram till 2024 med utgångspunkt i den befintliga fördelningen av lektorer, docenter och professorer rekrytera totalt åtta professorer och 10–15 lektorer, varav merparten bör ha disputerat i ämnet pedagogiskt arbete eller motsvarande. Planen är offensiv och troligen svår att helt implementera, men det förtjänar ändå att konstateras att antalet anställda professorer under åren 2020-2022 ökat från 4,55 till 6,30.

Från och med 2022 finns ett forskningsråd för området pedagogiskt arbete under ordförändskap av prorektorerna för forskning och forskarutbildning. Vid rådets regelbundet återkommande sammanträden diskuteras och beslutas om forskningsstrategiska frågor vid UE. Rådet består av sex ordinarie ledamöter, en suppleant samt projektledaren för förberedelser för forskarutbildning i pedagogiskt arbete (FIPA) och studierektorn för forskning och forskarutbildning som ständigt adjungerade ledamöter. Akademien som UE sorterar under har dessutom en forskningssamordnare.

Utöver i tjänsten tilldelad tid för forskning och möjligheter till meritering som nämnts i ett tidigare avsnitt (3.1.2) tillkommer tid för kompetens- och verksamhetsutveckling om sammanlagt 20, 15, 10 procent för respektive adjunkter/lektorer, docenter och professorer. En pott av interna forskningsmedel ska stödja forskargrupperna i olika former av kollegial verksamhet. Potten kan även användas för att bistå enskilda forskare med till exempel mindre forskningsstöd, publiceringsstöd eller språkgranskning. Medarbetare utan externa forskningsmedel kan tilldelas maximalt 20 000 kr per år för deltagande i konferenser, vilket i normalfallet kräver motprestation i form presentation av forskning och/eller utbildningsverksamhet.

Då UE i nuläget inte innehar rättigheter att själv bedriva utbildning på forskarnivå sker doktorandutbildning i samverkan med ett antal värdlärosäten (Göteborgs universitet och forskarskolan CUL, Jönköping University, Lunds universitet och Chalmers tekniska högskola) med Högskolan i Borås som tjänstelärosäte. Högskolan i Borås bekostar doktorandtjänsterna och ambitionen är att doktoranderna genomför doktorandstudier på heltid (inbegripet 20% institutionstjänstgöring) eller ges möjlighet att bedriva studierna på halvfart. En annan ambition vid UE är att minst två heltidsdoktorander tillkommer per år, vilket har kunnat förverkligas för 2022 då UE har antagit två doktorander till forskarskolan *Culturally Empowering Education through Language and Literature* (CuEEd-LL). För närvarande finns därmed tio doktorander vid UE.

UEs forskningsmiljön har under senare år bland annat förstärkts med en gästprofessor från Storbritannien (-2017), en engelsk gästprofessor på distans från Hong Kong (maj 2021-maj 2022) och en nyligen anställt gästprofessor från Åbo Akademi (2022-). UE har även tagit emot en forskare från Turkiet (2019-2020) och en doktorand från Jaens universitet i Spanien

(september-november, 2018 och maj-juli, 2019). Vidare var en av UEs docenter under 2018 gästforskare vid *Goethe Universität, Frankfurt am Main*.

4. PRODUKTIVITET OCH GENOMSLAG

Här redovisas enligt anvisningarna forskningens relevans med avseende på kunskapsutveckling, kunskapsspridning och kunskapsimplementering, indikatorer för att beskriva originalitet samt betydelse av forskningens bidrag och sammanhållning. Från exempellistan har forskningsprojekt och finansiering, bibliometriska data och citeringar, medlemmar i nationella och internationella styrelser medtagits samt uppdrag som inte framkommit i det tidigare.

4.1 Forskningsprojekt

Åtminstone två tunga externfinansierade forskningsprojekt bedrivs för närvarande vid UE. Ytterligare två projekt har anslag från högskolans interna medel och några projekt genomförs på lektorsers i tjänsten tilldelade forskningstid. Presentationen (aktuell i februari/mars 2022) är avsedd att belysa såväl forskningens originalitet som dess relevans inom pedagogiskt arbete som disciplin och dess bidrag till kunskapsutveckling, kunskapsspridning och kunskapsimplementering både för akademien som sådan och för utbildningsväsendet i stort.

Under den femårsperiod självvärderingen hänför sig till har nio forskningsprojekt av slutats.

4.1.1 Pågående projekt med forskningsanslag

Det större och av Vetenskapsrådet finansierade fyraåriga projektet *Fakturan, fortbildningen och forskningen*, som genomförs inom forskargruppen JEDi och med beräknat avslutande vid utgången av 2023, syftar till en fördjupad förståelse för lärares kompetensutveckling och utgår delvis från fakturor som begärs in från de tre utvalda kommuner. Utforskandet av fenomenet 'epistemisk rättvisa' rymms också inom det generativa syftet. Resultaten är avsedda att bidra till att beslut kan tas på mera välinformerade grunder och stöder myndigheter, organisationer, den offentliga sektorn, kommunala beslutsfattare med flera. En ytterligare förväntad effekt är att nya insikter i lärares vardag kan stödja dem till att ställa kritiska och konstruktiva frågor relaterade till kompetensutveckling. Resultaten är även tänkta att vara till nytta för akademien, dels för att många kompetensutvecklingsaktörer hör hemma där, dels för att projektet berikar pedagogisk forskning både metodologiskt och teoretiskt. Projektets metodologi är nyskapande och har hittills spridits vid en nationell och en internationell forskarkonferens. Den specifika femstegsmodell för kritisk diskursanalys som har utarbetats har prövats på forskargruppens seminarier, i publikationer samt i en magisteruppsats och kommer att ges fortsatt uppmärksamhet.

Projektet *Professionellt framtagna digitala läroobjekt i distansundervisning* drivs med anslag från KK-stiftelsen. Projektet leds från UE och genomförs i samarbete med forskare och lärare från Institutionen för informationsteknologi, Institutionen för företagsekonomi och textilt management samt medieproducenter och motiveras utifrån att det idag saknas en etablerad organisatorisk kunskap i syfte att förena både de formella och de pedagogiska aspekterna av digitala läroobjekt. Det handlar således inte enbart om teknisk handhavande eller pedagogisk utformning av innehåll utan en förening av de båda. Projektet förväntas bidra med

kunskap kring och former för framtagandet av digitala läroböcker som kan integreras i undervisning inom högre utbildning och på så sätt öppna möjligheterna för att stärka svensk konkurrensförmåga genom att bidra till attraktiv distansundervisning på avancerad nivå för yrkesverksamma.

Projektet *Studiehandledning på elevers modersmål: En studie om samverkan mellan studiehandledare och ämneslärare*, som löper över ett halvår och avslutas under våren 2022, syftar till att bidra med ökad kunskap om hur studiehandledning på modersmålet kan utvecklas genom en gynnsam samverkan mellan studiehandledare och ämneslärare. Två lektorer vid UE driver projektet med finansiering från högskolans Centrum för välfärdsstudier (CVS). De har även från CVS beviljats planeringsbidrag för att skriva ansökningar om forskningsmedel år 2022.

Ett nystartat treårigt projekt syftar till att skapa en *Lärmiljö i handledning som utvecklar studenters självständighet i examensarbeten*. Projektet är finansierat genom tilldelade interna strategiska medel och genomförs av två av UEs lektorer.

4.1.2 Fyra redovisade projekt inom i tjänsten normalt tilldelad forskningstid

Didaktiska metoder avseende språk och interaktion i svensk grundskola (Interteach) drivs av två lektorer. Studien syftar till att identifiera vilka didaktiska metoder som används inom svensk grundskola för att främja språk och interaktion avseende elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (särskilt autism). Den utgör en totalundersökning och riktas till samtliga lärare som tjänstgör inom grundskolan i Sverige och ger dem tillfälle att dela med sig av sina kunskaper för att möjliggöra analys av didaktik och forskningsbaserad undervisning inom grundskolan i vårt land. I förlängningen förväntas ökade insikter kunna förbättra möjligheten till riktade forskningsinsatser och förbättrad undervisningskvalitet. Interteach ger också möjlighet till samverkan med omgivande samhället.

Etik i undervisning är en treårig fenomenologisk studie, som löper fram till halvårsskiftet 2022, och avser att ge kunskap om verksamma förskol- och grundskollärares erfarenheter av moral och etik i mötet med barn/elever. I studien följer en forskare upp sitt avhandlingsarbete som gjordes med avseende på lärarstudenter, nu med antagandet att det yrkesetiska ansvaret möjligen är annorlunda bland erfarna lärare.

Rektorers uppdrag i förhållande till lärarkompetens. Projektet inleds med en delstudie som syftar till att genom enkät få kunskap om vilken lärarkompetens rektorer efterfrågar. Två lektorer avser söka forskningsbidrag för detta projekt.

Avund i sociala medier är en drygt fyraårig kvantitativ enkätundersökning, som drivs av två forskare vid UE. Studien syftar till att undersöka känslors men framför allt avundsjukans betydelse i användningen av Facebook. Deltagarna är svenska gymnasieelever och deras svar i en enkätundersökning jämförs med tidigare resultat från indonesiska studenter och sker i anslutning till ett av de ovan presenterade nätverken.

4.2 Bibliometri

De första siffrorna i cellerna i den numeriska sammanställningen i nedanstående tabell härrör från den centralt cirkulerade Bilaga 1 med uppgifter om publikationer registrerade i DIVA

och hur många av dessa som även finns med i Web of Science. I skrivande stund har en uppdatering av denna bilaga med data för 2021 inte stått att finna. En uppgift om citeringar från WoS ur samma bilaga gäller åren 2017-2019 och uppgår för den treårsperioden till 374 stycken. Det är således tydligt att här föreligger ytterligare en årlig eftersläpning.

De i de flesta fall mera restriktiva siffrorna inom parentes i tabellen visar antalet publikationer som återfinns i Bilaga 2, som utgör en detaljerad referenslista över alster av UEs medarbetare för femårsperioden 2017-2021. Den tagits fram av högskolans bibliotek och förefaller med få undantag utgöra en delmängd av det som redovisas i Bilaga 1.

Tabell. Uppgifter om publikationer vid UE från Bilaga 1 med antal alster i referenslistan i Bilaga 2 inom parentes.

År	Referee-granskat	WoS	Övrigt vetenskapligt
2017	88 (72)	20	23 (21)
2018	84 (75)	15	25 (17)
2019	80 (52)	10	16 (27)
2020	82 (55)	14	11 (14)
2021	(42)		(16)

4.3. Uppdrag i egenskap av forskare

UE utger och innehar huvudredaktörskapet för tidskriften *Journal of Praxis in Higher Education*. Redaktionen i övrigt består av flera välrenommerade och internationellt kända forskare. UE utger även i redaktionellt samarbete med universitet i Norge och Danmark för den praktikorienterade tidskriften *Paideia*. Andra exempel på tidskrifter där UEs forskare ingår i redaktionen är *Journal of Experiential Education*, *Phenomenology & Practice* och *Journal of Experiential Education*.

UEs forskare genomför en rad uppdrag som granskare av exempelvis manuskript för avhandlingar av olika slag, artiklar i inhemska och utländska vetenskapliga tidskrifter, bidrag till konferenser m.m. i en omfattning som är gängse inom akademien och således alltför omfattande för att i detalj redovisa här. Som ett nedslag i floran av tidskrifter där UEs forskare granskar/har granskat manuskript kan nämnas: *Educational Action Research*, *Educational Assessment*, *Environmental Education Research*, *Higher Education*, *International Journal of Qualitative Studies in Education*, *Journal of Early Childhood Research*, *Journal of Outdoor and Environmental Education* och *Science Education*. Några exempel på granskningar inom konferensvärlden är för *European Conference on Educational Research* (ECER), *Nordic Research Association* (NERA) och *Oxford ethnography and education conference* (OEC). Keynotesinbjudningar finns från till exempel *Nordic Research Association* (NERA).

En av UEs professorer ingår under innevarande treårsperiod i *Vetenskapsrådets bedömkommitté*. UE har en ledamot i *Läraryrskommitténs vetenskapliga råd* och en referensgruppsmedlem för ett projekt finansierat av *FORMAS statliga forskningsråd för hållbar utveckling*.

5. SAMVERKAN

Under denna rubrik följer enligt anvisningarna en beskrivning av hur UE: s forskning idag sprids och används i samhället utanför akademien.

5.1 Etablerade arenor för dialog och samverkan

UE erbjuder arenor för dialog och samverkan med fokus på utveckling och forskning inom skol- och förskoleverksamheten. Centralt för samverkansarbetet är ömsesidigt lärande, kunskapsutveckling och kvalitetsutveckling inom området pedagogiskt arbete. Detta sker i form av kompetensutvecklingsinsatser av olika slag, både genom Skolverket och utifrån idéer och förfrågningar kring specifika insatser och uppdragsverksamhet från skolhuvudmän, skolverksamheter och andra intresseorganisationer. UE samverkar kring både längre och kortare projekt och uppdragsverksamhet. Förutom nätverk och samverkan med skolhuvudmän och skolverksamheter ingår högskolan i olika nätverk med andra lärosäten och myndigheter inom områden som skolutveckling, lärarutbildning, forskning och samverkan. Inom UEs samverkansuppdrag ingår förutom kompetensutvecklande projekt och uppdragsutbildning, nationella regeringsuppdrag såsom ULF-projekt (Utveckling, lärande och forskning), arbetsintegrerat lärande (AIL) och samverkan med övningsskolenheter. UE-forskare är kunskapsutvecklingsledare i *Branschråd pedagogik Skaraborg* (Skaraborgs kommunalförbund är ordförande).

Med avseende på verksamheter av ovanstående slag är det svårt att dra gränslinjer mellan utbildnings- och forskningssamverkan/forskningsspridning som alltid ingår. Inom ULF-verksamheten, där Högskolan i Borås ingår i Göteborgsnoden, inleddes under hösten 2021 implementeringsarbete av en långsiktig modell för samverkan i syfte att på ett bättre och mer samlat sätt verka för utveckling av skolverksamhet, lärarutbildning och gemensamma forskningsprojekt. I ett ULF-forum presenterades aktuella ULF-projekt av skolverksamheter och högskolans forskare samt fördes dialog kring erfarenhetsutbyte och idéer för fortsatt utveckling av ULF-verksamhet. Detta ULF-forum kommer att genomföras årligen under oktober månad.

Ett av de ULF-projekt som i skrivande stund pågår är *Ett kreativt lärrum som bidrar till inkluderande lärmiljöer* som genomförs i Svenljunga kommun. I projektet ingår fyra grupperingar som var och en leds av en forskare från högskolan. Ytterligare ett ULF-projekt äger rum vid Bäckängsgymnasiet i Borås kring *Utveckling av feedbackpraktik för att förbättra elevtexter i engelska på gymnasiet*. Lärarna vid Bäckängsgymnasiet vill genom projektet även skapa bättre kontakt mellan gymnasieskolan och högskolan samt utveckla större kunskap kring vetenskapliga arbetsformer för att på egen hand kunna utforma undervisning utifrån vetenskapligt förankrade metoder.

Under 2022 kommer implementering av övningsskolor och övningsförskolor att skapa ytterligare samverkansarenor och skolsamverkan på olika nivåer: den aktuella övningsskolan/övningsskolenheten, den kommunala strukturen kring utbildning och skola samt skolchefer.

5.2 Övrig spridning i samhället

Det finns ett givet intresse för pedagogisk forskning inom såväl samhället som skolväsendet i sig, vilket gäller inte minst UEs forskare. Nyblivna doktorers avhandlingar har presenterats

frekvent i fackpress/dagspress och lokalradio och ibland även i riksradio och TV. En avhandling från 2018 om hur den antipluggkultur som ofta finns bland pojkar kan brytas och denne forskares fokus på varför pojkar på gruppnivå presterar sämre i skolan, har rönt särskilt stor uppmärksamhet och har lett till inbjudan från ett femtiotal kommuner i hela Sverige och ett tiotal konferenser för lärare, rektorer och utbildningsledare. Forskaren ifråga har även föreläst för organisationer/myndigheter såsom Jämställdhetsmyndigheten, Skolverket, Lärarförbundet, Läromedelsförfattarna, Sveriges kommuner och landsting samt lokalt för kommunpolitiker och vårdnadshavare. Han har ställt upp i UR-program på SVT om unga och skolan, morgonsoffor och andra tv-program, poddar, radio- och tidningsintervjuer och välbesökta öppna föreläsningar för allmänheten både off- och online.

UE har under senare år deltagit Almedalsveckan (2019), i ett event på Bokmässan i Göteborg (2021) med efterföljande paneldebatt där bland andra utbildningsminister Anna Ekström deltog och i en nationell, livesänd (och strömmingsbar) föreläsning i Stockholm för Lärarförbundet (2021). Ett annat exempel är forskare från en av forskargrupperna, som ger cirka 4-8 återkommande populärvetenskapliga föreläsningar runt om i Sverige per år.

Forskare inom UE har författat av förlag utgivna populärvetenskapliga böcker med allmän spridning. Andra exempel på skriftlig spridning utgörs av böcker/kapitel i böcker för undervisningsändamål inom skolväsendet och akademien och artiklar i lärarfackliga tidskrifter. Medverkan vid studie- och inspirationsdagar för lärare för att presentera forskningsrön och lansering av forskning för rektorer är andra återkommande inslag där UEs forskning sprids.

6. UTBYTE MELLAN UTBILDNING OCH FORSKNING

I och med att UEs forskare även är lärare i såväl grundutbildningarna som utbildningarna på avancerad nivå och är handledare för uppsatsarbeten och doktorsavhandlingar kommer studenter och doktorander givetvis ständigt i åtnjutande av forskningserfarenheter och ges exempel på forskningsresultat relevanta för deras utbildning. Därtill förekommer mera uttalade försök att koppla mastersarbeten vid UE till pågående forskning.

Forskarna författar litteratur för undervisningsändamål som direkt emanerar ur det forskningskunnande de besitter, bland annat i form av läroböcker. Detta får exemplifieras av förlagsutgivna böcker som behandlar grundläggande vetenskapsteori, vetenskapliga arbetens grundstruktur, motivation och livslångt lärande samt etiskt ledarskap med bärighet på didaktik i förskolan. Flera av UEs forskares medverkar i en antologi speciellt riktad mot metodologi för uppsatsarbeten för studier i, om och med förskolan. Författandet av kapitel i antologier för lärarutbildning och annan högre utbildning är över huvud taget frekvent förekommande. Vetenskapliga artiklar och avhandlingar av UEs forskare används som kurslitteratur i kurser i högskolepedagogik, i fristående kurser och i lärarutbildningar inte enbart vid Högskolan i Borås utan även vid exempelvis Högskolan i Dalarna, Göteborgs och Karlstads universitet.

Inom den tidigare nämnda Journal of Praxis in Higher Education som utges vid UE ges lärare och forskare vid hela lärosätet och då även vid UE möjlighet att publicera praktikinrä forskning. I skrivande stund pågår arbetet med en 'Special issue' där deltagare/lärare som genomgår den interna kursen Att handleda doktorander beskriver hur de från olika perspektiv förstår doktorandhandledning. Vid handledning av doktorand- och uppsatsarbeten sker ett tvåvägslärande naturligt. Studenters/doktoranders val av ämne och metod medför att även

handledaren måste förkovra sig och vid sammanläggningsavhandlingar förekommer att handledare och doktorand samförfattar artiklar. Detta är givetvis inte unikt för UE. Det finns emellertid därutöver exempel på att dess forskare även tar mera medvetna grepp för att koppla samman och berika sina kollegiala diskussioner med studenters arbeten. Följande anekdotiska berättelse får belysa detta. En student gjorde nyligen en kritisk diskursanalys på lärarfackliga tidskriftsartiklar om särbegåvning som sin magisteruppsats. Vid ett forskargruppsmöte lästes studentens uppsats samt en artikel på samma ämne från en vetenskaplig tidskrift. Gruppen hade stort utbyte av studentens text som var bäst. Detta knöts sedan åter ihop med utbildningen av den forskare som föreläser om särbegåvning och matematik.

En av UEs medarbetare har beforskat sin undervisning vid ett flertal tillfällen och publicerat vetenskapliga refereegranskade artiklar om detta, vilket torde ha berikat såväl hans undervisning som hans forskning.

7. UTVECKLING OCH STRATEGI

Den omorganisation som har ägt rum under 2021 genom sammanslagning av de två tidigare enheterna PUF och FöLu till en institution, torde i stort bädda för en gynnsam vidareutveckling av forskningsområdet Pedagogiskt arbete inom UEs samtliga intressesfärer. Det finns centralt inom akademien och institutionen tydligt uttalade ambitioner till såväl breddning och fördjupning som förnyelse. Detta kommer till uttryck i bland annat de två senaste bildade ämnesdidaktiska forskargrupperna: SONOMA som samlar medarbetare inriktade mot natur- och samhällsorienterande samt matematisk didaktisk forskning och SPLITT med inriktning mot språk- och litteraturforskning, där en professor i språkdidaktik nyligen har anställts. Forskargruppen ECE som för närvarande inte har någon "egen" professor har förstärkts med en gästprofessor med inriktning mot tidigt lärande, vilket bidrar till att särskilt fördjupa det av gruppens kompetensområde som gäller förskoledidaktik. Som redan antytts ovan har gruppen bland annat gjort sig väl synlig med forskning inom naturvetenskap i förskolan, ett forskningsområde som hittills internationellt men framför allt nationellt är relativt lite beforskat.

Under 2021 tillförordnades en professor som i sin forskning behandlar digitaliseringen av det svenska utbildningssystemet, en nyanställning som väl kompletterar forskningen inom UE inom ett område som är aktuellt och uppmärksammat. Hennes forskning intar ett kritiskt perspektiv på den teknikdeterministiska diskursen att digitaliseringen har en förmåga att revolutionera undervisningen. Över huvud taget har ett antal av UEs medarbetare ett uttalat intresse för kritiska och sociologiska perspektiv på utbildning, med andra ord för forskning med ett inte enbart akademiskt utan även ett i tiden samhällsligt intresse. UE är väl etablerat både nationellt och internationellt när det gäller kritiskt förhållningssätt med policy- och rättvisefrågor och utbildningspolitik som utgångspunkter inom till exempel etnografisk, kritisk och diskursanalytiska forskning.

Närmare framtida strategier för forskningsutveckling inom de enskilda forskargrupperna kommer att framgå ur de forskningsplaner som är under utarbetande.

8. DISKUSSION OCH AVSLUTANDE SAMMANFATTNING

Den genomförda omorganisationen är tänkt skapa förutsättningar för en komplett akademisk miljö i pedagogiskt arbete under ett gemensamt tak istället för en uppdelning med en forskningstung sektion och en annan med huvudsaklig inriktning mot utbildning. Den nya ordningen bör kunna bädda för att stärka den utbildningsvetenskapliga forskningen inom UE som helhet. Det finns visserligen modererande men i hög grad även mycket gynnsamma förhållanden för en sådan utveckling, vilket lär bli tydligare när institutionen som sådan kommit till rätta med den tillfälliga osäkerhet angående vissa rutiner som omorganisationen i sig lett till.

En låg schablonfördelning av forskningstid inom tjänsten för disputerade medarbetare och de svårigheter som onekligen finns för mindre lärosäten att konkurrera om externa forskningsmedel kompenseras endast i viss mån av möjligheter att söka interna forsknings- och meriteringsmedel. Denna låga generella tilldelning av tid för forskning kan eventuellt till stor del ha att göra med den inledningsvis nämnda icke adekvata medelstilldelningen för institutionen som sådan (punkt 2.1). En betydligt högre andel av i tjänsten tilldelad forskningstid än vad som nu är fallet vore önskvärd så att den forskningskompetens som finns inom UE bättre kan utnyttjas vid byggandet av en stärkt och komplett akademisk miljö. Detta skulle kunna åstadkommas med ett större antal medarbetare som delar på undervisningen vid institutionen, vilket är i linje med den plan för nyrekryteringar som framställs i en utredande rapport om förutsättningar för en egen forskarutbildning som refererats ovan i avsnittet om hållbar utveckling i forskningsmiljön (punkt 3.5). Bättre villkor för forskning inom tjänsten för disputerade medarbetare skulle även kunna locka fler av institutionens adjunkter att intressera sig för forskarutbildning (och sedan faktiskt även avsluta sådan utbildning) om avancemang till lektor i realiteten i stort sett inte enbart medför tyngre arbetsuppgifter inom undervisningsområdet. Såväl nyrekryterade forskare som de egna medarbetare som vidaremeriterat sig torde dessutom få en högre benägenhet att inte söka sig till andra lärosäten med bättre forskningsmöjligheter.

Som framgått i tidigare avsnitt utför UEs medarbetare inom den tid som står till buds ändå en mängd väl genomförda studier som resulterar i ett större antal publikationer även i välrenommerade vetenskapliga tidskrifter, i nationella och internationella antologier samt som alster för undervisning inom akademien och skolväsendet. Inte minst sprids forskningsrön och kunnande genom nätverkande, flitig medverkan vid inte minst internationella konferenser och vid presentationer av olika slag till intressenter i samhället.

UEs forskning ligger väl i framkant inom flera områden och det finns inom den nya organisationen möjligheter till vidareutveckling och nytänkande. Bland annat ger inrättandet av två ämnesdidaktiska forskargrupper dessa ämnesområden en starkare ställning inom UE vilket ger möjligheter till än mer uttalad och uppmuntrad 'spjutspetsforskning'. Forskare samlade under ett gemensamt tak har möjligheter att på ett mera systematiskt sätt kunna samverka med övriga forskargrupper. Inte minst ECE-gruppens forskare har i flera fall ett ämnesdidaktiskt intresse, något som skulle kunna nyttjas till mera genomtänkta samarbeten med ämnesdidaktiska forskare och leda till en sannolikt fruktbar växelverkan dessa forskargrupper emellan. Förslagsvis kan sådan samverkan uppmuntras vid ansökningar av externa forskningsmedel och även uppmärksammas vid interna tilldelningar.

Kompetenserna i inom forskningsmiljön är, som en kvardröjande effekt av en uppdelning på två sektorer, fortfarande ojämnt fördelade över forskargrupperna. Större möjligheter torde nu finns för forskningskonstellationer inom seniortunga grupperingar att inte enbart inom den egna forskargruppen utan även utanför denna, kunna identifiera och stödja intressegemensamma forskare utan annan finansiering av sin forskningsverksamhet än schablottildelningen. Detta för att bistå dem i att bäst nyttja den mycket knappa forskningstid de i dagsläget har. Ett mera frekvent sådant förfaringssätt skulle inte enbart kunna stärka och inspirera dessa ofta tämligen nydisputerade forskare i deras vetenskapliga vidareutveckling, utan på sikt även UEs forskning som sådan i väntan på att fler professorer och docenter kan rekryteras.

Över huvud taget finns som framgått av det ovan sagda ambitioner till och möjligheter för en god framtida utveckling av UEs forskning med tillvaratagande av det speciella kunnande som finns inte minst inom olika kritiska teorier, etnografisk forskning, forskning om högre utbildning, yngre barns lärande, m.m. Den större tyngd som nu läggs vid de ämnesdidaktiska disciplinerna och de kompetenser som finns där, pekar framåt. Med en satsning på ytterligare rekrytering av seniora forskare till dessa forskargrupper och ECE bör förutsättningarna för än mer utvecklad forskning både kvalitativt och kvantitativt vara goda i en forskningsmiljö som berikas av såväl unika som överlappande intressen.